

Bildande av naturreservatet Säbybergen i Arboga kommun

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken det område som avgränsas på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. Naturreservatets namn skall vara Säbybergen.

För att tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken att nedan angivna föreskrifter skall gälla för reservatet (se reservatsföreskrifter).

Länsstyrelsen fastställer samtidigt, med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. de mål och riktlinjer för områdets långsiktiga vård som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen för naturreservatet (bilaga 2). Förvaltare av naturreservatet skall vara Länsstyrelsen.

Uppgifter om naturreservatet

Objektnamn	Säbybergen
RegDOS-id	2005527
Skyddsform	Naturreservat
Län	Västmanland
Kommun	Arboga
Lägesbeskrivning	ca 5 km öster om Arboga
Karta:	Terrängkartan: 10GNV Fastighetskartan: 10G7b
Naturgeografisk region:	24. Svealands sprickdalsterräng med lerslättdalar och sjöbäcken
Fastigheter:	Säby 3:41
Förvaltare:	Länsstyrelsen i Västmanlands län
Areal:	138 ha, varav produktiv skogsmark 116 ha

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara ett sammansatt boreonemoralt ekosystem med högt skyddsvärde och mycket stor sammanhängande värdekärna
- bibehålla eller öka möjligheten till överlevnad för de typiska växt- och djursamhällen som är karakteristiska för denna miljö

- tillgängliggöra området och bevara de upplevelsemässiga värden som är förknippade med naturskogsartade skogar på kuperad mark

Syftet skall tryggas genom att:

- större delen av området lämnas till fri utveckling så att bestånden får utvecklas och bli biologiskt gamla
- naturvårdsinriktade skötselåtgärder bedrivs i vissa delar för att gynna arter, påskynda bildandet av viktiga habitat och strukturer, efterlikna naturliga processer och förhindra en utarmning av lövträdsandelen
- parkeringsplatser och skyltar anläggs och underhålls

Beskrivning av området

Säbybergen är en höjd som ligger strax öster om Arboga och är tydligt markerad i ett annars relativt låglänt landskap. Äldre hällmarksskog dominerar på de högre partierna och förekommer på ett flertal ställen även i nordsluttningen där berget går i dagen. I övrigt dominerar lövrik barrskog med inslag av rena löv- och barrskogsområden i den centrala och västra delen. Området visar på en stor biotopvariation och är mycket heterogent i fråga om skogens bonitet, åldersstruktur och trädslagsfördelning. Förutom de mer vanligt förekommande skogsbiotoperna finns också inslag av mer säregna biotoper, såsom rikblockiga rasbranter, alskog av fuktig örttyp med ädellövinslag, örtrika bäckdråg, samt glupliknande kärrpartier. Inom stora delar av området och speciellt i de inre delarna finns en påtaglig naturskogsprägel, med inslag av gamla träd och bitvis mycket död ved i olika dimensioner och nedbrytningsstadier. Bland de rödlistade arter som rapporterats från Säbybergen finns vedtrappmossa (*Anastrophyllum hellerianum*), brunpudrad nållav (*Chaenotheca gracillima*), gränsticka (*Phellinus nigrolimitatus*), laxticka (*Hapalopilus salmonicolor*) och mindre hackspett (*Dendrocopus minor*).

Skäl för beslut

Prioriterade bevarandevärden

De högst prioriterade bevarandevärdena i naturreservatet är den naturskogsliknande skogsmiljön, landskapsbilden, områdets betydelse för friluftslivet samt moss-, lav- och svampfloran. Dessutom är området av stor betydelse för fågelarter som gynnas av äldre lövrika skogar, t.ex. mindre hackspett.

De biologiska värdena har uppkommit genom lång skoglig kontinuitet och på grund av att skogen endast nyttjats i begränsad omfattning. Floran och faunan i området är känslig för miljöförändringar och missgynnas av skogsbruk. Genom att i huvudsak lämna skogen för fri utveckling och förhindra att våtmarkerna utsätts för hydrologisk påverkan, kommer naturvärdena att öka ytterligare. Vissa åtgärder som t.ex. naturvårdsbränning, lövträds-gynnande åtgärder och

ringbarkande av träd kan vid behov komma att utföras för att eftersträva en gynnsam miljö för områdets arter.

För att de höga naturvärdena som finns i området inte ska riskera att minska genom påverkan från besökare måste vissa aktiviteter begränsas.

Miljökvalitetsmål

Bildandet av naturreservatet är en del av uppfyllandet av miljökvalitetsmålet Levande skogar om vilket Sveriges riksdag och regering beslutat.

Motiv till skyddsformen naturreservat

Området ingår i rapporten "Skyddsvärda statliga skogar och urskogsartade skogar" (Naturvårdsverkets rapport 5339) och där konstateras att de statliga skyddsvärda skogarna i första hand bör skyddas i form av naturreservat. Motiv som anges är bl.a. att skyddsformen är en garanti för långsiktigt bevarande samt att det är den enda skyddsformen som bevarar större områden med naturskog från fragmentering.

Intresseprövning

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att bildandet av naturreservatet inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Andra sakförhållanden

Länsstyrelsen har, i enlighet med 3 och 4 kap. miljöbalken, prövat och funnit att bildandet av naturreservatet är förenligt med en, från allmän synpunkt, lämplig användning av markområdet och att beslutet inte strider mot gällande kommunal översiktsplan.

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkning i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet.

Utöver vad som annars gäller är det förbjudet att:

- 1 bedriva husbehovstäkt eller utfylla, tippa, spränga, schakta, gräva, dämna, nydika, rensa dike, bryta stubbar eller utföra annan markbearbetning,
- 2 anlägga väg, led eller uppställningsplats för fordon,
- 3 framföra motordrivet fordon, med undantag för befintliga vägar,
- 4 uppföra ny byggnad eller annan anläggning (exempelvis vindkraftverk, torn, mast, antenn, luft- eller markledning),
- 5 uppföra stängsel eller annan hägnad,
- 6 anordna upplag,

- 7 använda bekämpningsmedel, tillföra kalk eller andra växtnäringsämnen,
- 8 utföra skogsbruksåtgärd (exempelvis att avverka, gallra, röja, så, plantera) eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar,
- 9 ändra floran eller faunans sammansättning genom införande av för området nya arter,
- 10 jaga fågel.

Utan hinder av ovanstående föreskrifter är det tillåtet att:

- utföra nödvändiga åtgärder i samband med brandbekämpning,
- utföra åtgärder som krävs för drift och underhåll av befintlig luftledning,
- på ett varsamt sätt föra mindre motordrivna fordon i terrängen för uttransport av större vilt i samband med jakt,
- underhålla befintlig väg.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om förpliktelse att tåla visst intrång
Fastighetsägare och innehavare av särskilt rätt förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med naturreservatet.

- 1 naturreservatets gränser märks ut och informationstavlor sätts upp,
- 2 markförhållanden, flora och fauna samt åtgärder som gynnar skyddsvärda arter undersöks och dokumenteras,
- 3 vandringsleder eller liknande anordningar anläggs,
- 4 gallring, röjning, plantering eller liknande åtgärder utförs för att gynna kultur- och naturvärdena,
- 5 naturvårdsbränning utförs för att gynna naturvärdena.

Eventuella intäkter från ovanstående B-föreskrifter tillfaller förvaltaren.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet och om ordningen i övrigt inom reservatet

Utöver vad som i övrigt gäller är det förbjudet att:

- 1 göra upp eld,
- 2 gräva, hacka, rista, måla eller på annat sätt skada jordytan eller fast naturföremål,
- 3 medföra okopplad hund eller annat lösgående husdjur,
- 4 cykla eller rida i terrängen,
- 5 fälla eller på annat sätt skada, levande eller döda träd och buskar samt att skada vegetationen eller naturföremål i övrigt t ex genom att insamla örter, gräs, mossor, svampar eller lavar, med undantag för matsvamp och bär,
- 6 insamla insekter eller andra ryggradslösa djur,

- 7 fånga, döda eller bortföra djur,
- 8 klättra i boträd, föra bort ägg eller bo eller på annat sätt medvetet störa djurlivet,
- 9 på störande sätt använda radio eller annan ljudanläggning.

Dessutom är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd

- 10 anbringa tavla, skylt, affisch,
- 11 ha snitslade spår eller orienteringskontroller som sitter uppe längre än fem veckor,
- 12 använda området för organiserade arrangemang med över 200 deltagare.

Föreskrifterna C 3 och 7 gäller inte markägare och innehavare av särskild rätt i samband med jakt.

Föreskrifterna under A och C ska inte utgöra hinder för förvaltaren att utföra de åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel, ej heller för vetenskapliga undersökningar med syfte att öka kunskapen om de biologiska värdena. För sådana vetenskapliga undersökningar krävs dock Länsstyrelsens godkännande.

Länsstyrelsen erinrar om att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken gäller omedelbart, även om de överklagas.

Ärendets handläggning

Dokumentation

De höga naturvärdena inom naturreservatet dokumenterades första gången av Länsstyrelsen i en översiktlig naturvärdesinventering av Arboga kommun år 1976. Då beskrevs endast Säbybergens nordvästsluttning och man rekommenderade att ädellövskogen vid bergets fot skulle bevaras för framtiden. I naturvårdsplanen (Länsstyrelsen 1985) beskrevs både den västra delen av det nuvarande naturreservatet och översilningsmarkerna i den nordöstra delen. Rekommendationen då var att visa hänsyn i skogsbruket, inte göra några större ingrepp i terrängformerna samt att ingen dikning på översilningsmarken skulle ske. Inte förrän år 2000, i samband med en naturvärdesinventering, upptäcktes de nu kända mycket höga naturvärdena inkluderande ett flertal rödlistade arter. Därefter dokumenterades behovet av skydd i Naturvårdsverkets rapport 5341 (*Skyddsvärda statliga skogar - Svealand utom Dalarnas län*).

Reservatsbildning

En värdering av området genomfördes av Svensk fastighetsvärdering AB i samråd med markägarna och på uppdrag av Länsstyrelsen. Därefter förhandlade Naturvårdsverket med markägaren och kom överens om köpesumma. Utbetalning av ekonomisk ersättning har skett från Naturvårdsverket den 10 november 2006. I samband med fastighetsbildningen under 2007 justerades gränserna något.

Samråd

Samråd har enligt 26 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ägt rum med Skogsstyrelsen, samt enligt 25 § nämnda förordning med Arboga kommun.

Konsekvensutredning

Länsstyrelsen har enligt 27 § verksförordningen (1995:1322) utrett föreskrifternas kostnadsmässiga och andra konsekvenser och dokumenterat dessa i en konsekvensutredning. Ekonomistyrningsverket har lämnats tillfälle att yttra sig i frågan och om konsekvensutredningen. Ekonomistyrningsverket har inte inkommit med något yttrande.

Remiss

Förslaget till beslut har remissbehandlats under hösten 2006. Markägare och innehavare av särskild rätt till marken har enligt 24 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. förelagts att inom en tid av en månad framställa eventuell erinran mot bildande av naturreservatet. Förslaget till beslut har därutöver sänts på remiss till flera myndigheter och organisationer. I samband med markköpet har gränserna justerat något jämfört med remissförslagets gränser. Denna justering är dock så pass liten att Länsstyrelsen bedömer att ingen ny remissomgång behövs.

Remissyttranden

Sveaskog har inget att erinra så fort köpet är klart. Mälarenergi elnät AB konstaterar att de föreslagna föreskrifterna skulle inskränka möjligheterna att underhålla den luftledning som går strax innanför gränsen i områdets södra del. Naturskyddsföreningen är positiv till att naturreservatet bildas, men har några synpunkter på gränsdragningen. Föreningen anser bl.a. att hela Bredmossen i reservatets sydöstra del borde ha inkluderats. Arboga orienteringsklubb anser att påverkan på området vid orienteringsutövning är mindre än vad som motiveras av ett förbud. SGU tillstyrker bildandet av naturreservatet. Försvarsmakten och Polismyndigheten har inget att erinra mot bildningen av naturreservatet.

Länsstyrelsens avvägning med avseende på remissyttranden

Länsstyrelsen anser att luftledningsskötselns påverkan på områdets naturvärden är så liten att föreskrifterna kan utformas så att skötseln kan fortgå. Naturreservatets utformning har i första hand anpassats efter utbredningen av den ur biologisk synvinkel mest värdefulla skogen. Bredmossen beskrevs i naturvårdsplanen som en våtmark med relativt höga naturvärden. Länsstyrelsen bedömde ändå att den merkostnad som ett sådant köp (med dess angränsande skog) hade inneburit inte kunde motiveras med utgångspunkt från dessa naturvärden. Efter ytterligare samråd med orienteringsklubben bedömde Länsstyrelsen att restriktionerna i föreskrifterna för orienteringsutövning kunde jämkas.

Upplysningar

Dispens från föreskrifterna mm

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter för naturreservatet. Finns det synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva naturreservatet.

Kungörelse

Beslut om kungörelse, se bilaga 3.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 4. Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse om beslutet var införd i ortstidning.

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft utom vad avser föreskrifterna som meddelats med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, avd C, vilka gäller omedelbart.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit t.f. landshövding Håkan Eriksson, beslutande, och naturvårdshandläggare Mårten Gustafsson, föredragande, samt länsassessor Torsten Eriksson
planhandläggare Tobias Malmgren
kulturmiljöhandläggare Liselott Blombäck
enhetschef Anna Olofsson

Håkan Eriksson

Mårten Gustafsson

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Beslut om kungörelsedelgivning
4. Hur man överklagar, formulär nr 11.

Länsstyrelsen
Västmanlands län

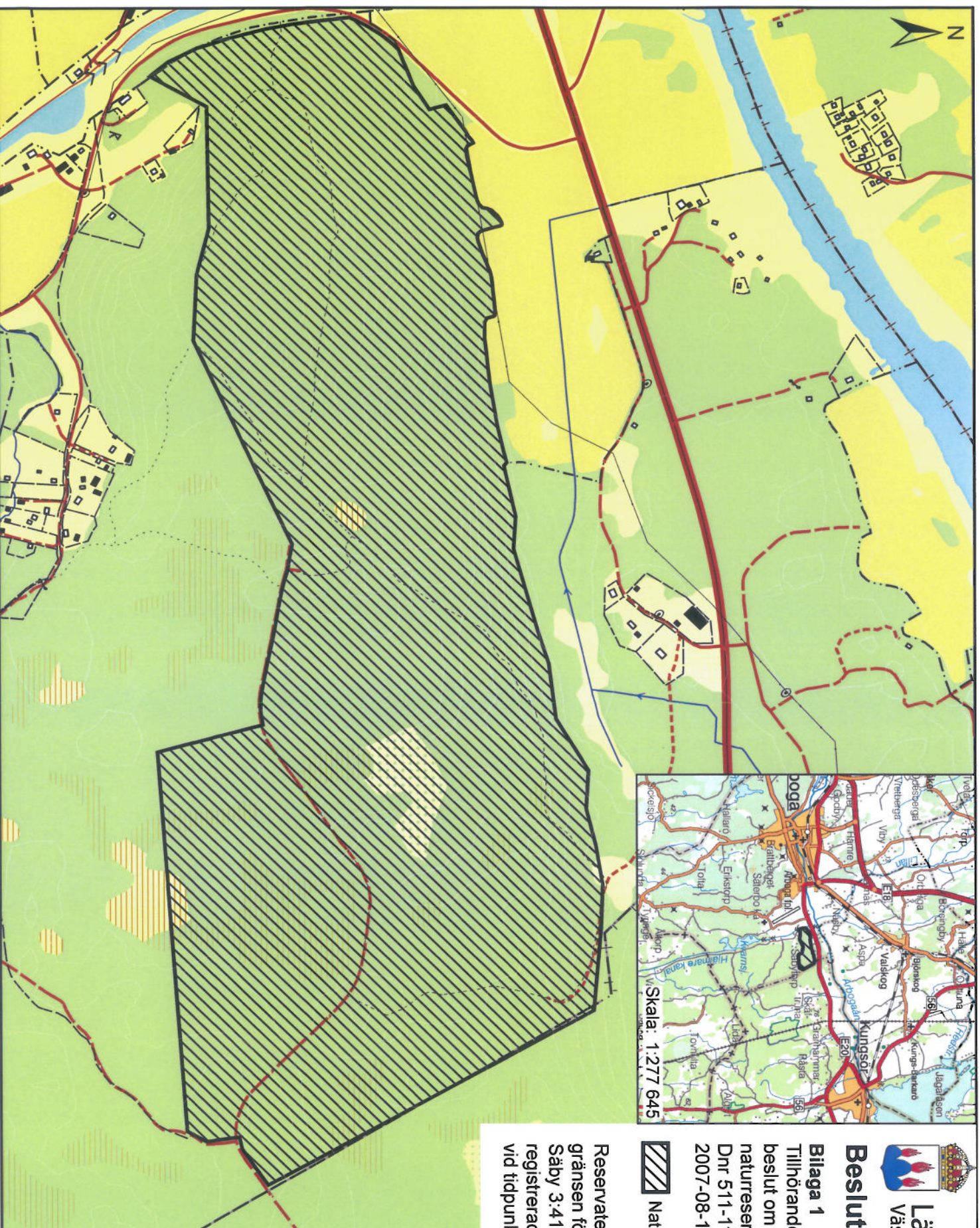
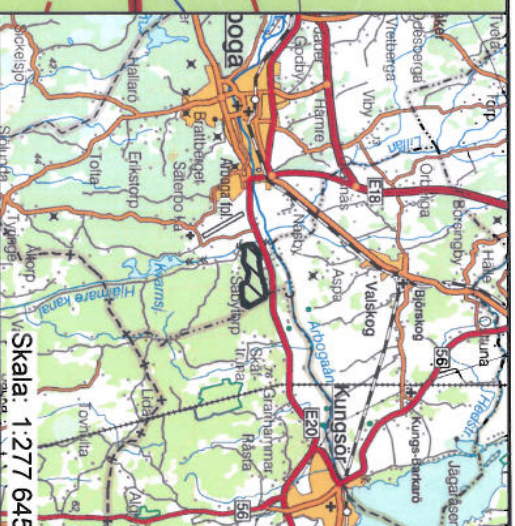
Beslutskarta

Bilaga 1

Tillhörande Länsstyrelsens
beslut om bildande av
naturreservatet Säbybergen.
Dnr 511-11200-06,
2007-08-17

 Naturreservatsområde

Reservatets gräns ska följa
gränsen för fastigheten
Säby 3:41, vilken inte var
registrerad av Lantmäteriet
vid tidpunkten för detta beslut.

Skötselplan för naturreservatet Säbybergen i Arboga kommun

Innehåll

BESKRIVNINGSDDEL	2
1. Syfte med naturreservatet	2
2. Uppgifter om naturreservatet	2
3. Beskrivning av området	3
3.1 Topografi och läge	3
3.2 Geologi och hydrologi	3
3.3 Mark- och vattenanvändning	3
3.4 Biologiska bevarandevärden	4
3.5 Kulturhistoriska bevarandevärden	7
3.6 Intressen för friluftsliv	7
PLANDEL	8
4. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder	8
Skötselområde 1: 129 ha	8
Skötselområde 2: 10 ha	8
Skötselområde 3: <1 ha	9
Friluftsliv	9
5. Tillsyn och uppföljning	10
5.1 Uppföljning av skötselåtgärder	10
5.2 Uppföljning av bevarandemål	10
5.3 Tillsyn	10
6. Kostnader och finansiering	11
7. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder	11
Referenser	11
Bilagor	12

BESKRIVNINGSDDEL

1. Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara ett sammansatt boreonemoralt ekosystem med högt skyddsvärde och mycket stor sammanhängande värdekärna
- bibehålla eller öka möjligheten till överlevnad för de typiska växt- och djursamhällen som är karakteristiska för denna miljö
- tillgängliggöra området och bevara de upplevelsemässiga värden som är förknippade med naturskogsartade skogar på kuperad mark

Syftet skall tryggas genom att:

- större delen av området lämnas till fri utveckling så att bestånden får utvecklas och bli biologiskt gamla
- naturvårdsinriktade skötselåtgärder bedrivs i vissa delar för att gynna arter, påskynda bildandet av viktiga habitat och strukturer, efterlikna naturliga processer och förhindra en utarmning av lövträdsandelen
- parkeringsplatser och skyltar anläggs och underhålls

2. Uppgifter om naturreservatet

Objektnamn	Säbybergen
RegDOS-id	2005527
Skyddsform	Naturreservat
Län	Västmanland
Kommun	Arboga
Lägesbeskrivning	ca 5 km öster om Arboga
Karta:	Terrängkartan: 10GNV Fastighetskartan: 10G7b
Naturgeografisk region:	24. Svealands sprickdalsterräng med lerslättdalar och sjöbäcken
Fastigheter:	Säby 3:41
Förvaltare:	Länsstyrelsen i Västmanlands län
Areal:	ca 136 ha
Markslag:	Produktiv skogsmark 116 ha, varav:
	lövskog (>70 %) 1 ha
	lövblandad barrskog (30-70 % löv) 57 ha
	tallskog (>70 % tall) 26 ha
	granskog (>70 % gran) 2 ha
	barrblandskog (>70 % barrträd) 25 ha
	alkärr 3 ha

	barrsumpskog	2 ha
Hällmarksimpediment		14 ha
Myrimpediment		6 ha
Vägmark		<1 ha

3. Beskrivning av området

3.1 Topografi och läge

Säbybergen är en del av den förkastningsbrant som tydligt avgränsar Arbogas och Kungsörs jordbrukslandskap i norr mot det kuperade skogslandskapet söderut. Härigenom är området framträdande på långt håll. Naturreservatet ligger ca 5 km öster om Arboga vid sidan av E 20 och omfattar skogsområden på Säbybergen norr om Säbytorp. Det högsta partiet av Säbybergen ligger ca 63 m över omgivande jordbrukslandskap. Ca 500 m NNV om naturreservatet grenar sig Hjälmare kanal ifrån Arbogaån och kanalen rinner sedan i sydlig riktning, som närmast 50 m väster om naturreservatet.

3.2 Geologi och hydrologi

Den tydliga förkastningsbrant som avgränsar naturreservatet åt norr består till stor del av svallad morän. Högre upp på höjderna blir marken mer blockrik och övergår slutligen i berghällar högst upp. I den något mindre branta delen i nordost och i sydsluttningen i sydväst dominerar i vissa partier lerrikare marker. Säbybergens jordmån består till största delen av tunt eller osammanhängande jordtäckte och av morän i de sydöstra delarna. I den östra halvan av naturreservatet finns flera fuktigare områden som består av både öppna och skogsbevuxna myrmarker. Bäckdrågen som här rinner i nordlig riktning är som regel ganska örtrika. Karakteristiskt för de fuktigare partierna i naturreservatet är alskog av fuktig örttyp med ädellövinslag och glupliknande kärrpartier.

3.3 Mark- och vattenanvändning

Historisk markanvändning

Området har varit skogsmark åtminstone sedan storskifteskartorna upprättades 1769 och 1791. På häradskartan från 1907 ser området ut att vara i ungefär samma tillstånd som i dag om man bortser från de gallringar som gjorts. Små remsor längs den norra gränsen har varit av öppen mark, men är nu igenväxta med skog. I den nordöstra delen av naturreservatet har det tidigare funnits ett skogstorp. Brukande och hävd i anslutning till dessa bedöms ha varit ganska begränsad i området. Skogens struktur och dess naturvärden talar för att även om skogen påverkats av långa tiders bondeskogsbruk så har skogen förmodligen inte utsatts för några större kalavverkningar.

Nuvarande mark- och vattenanvändning

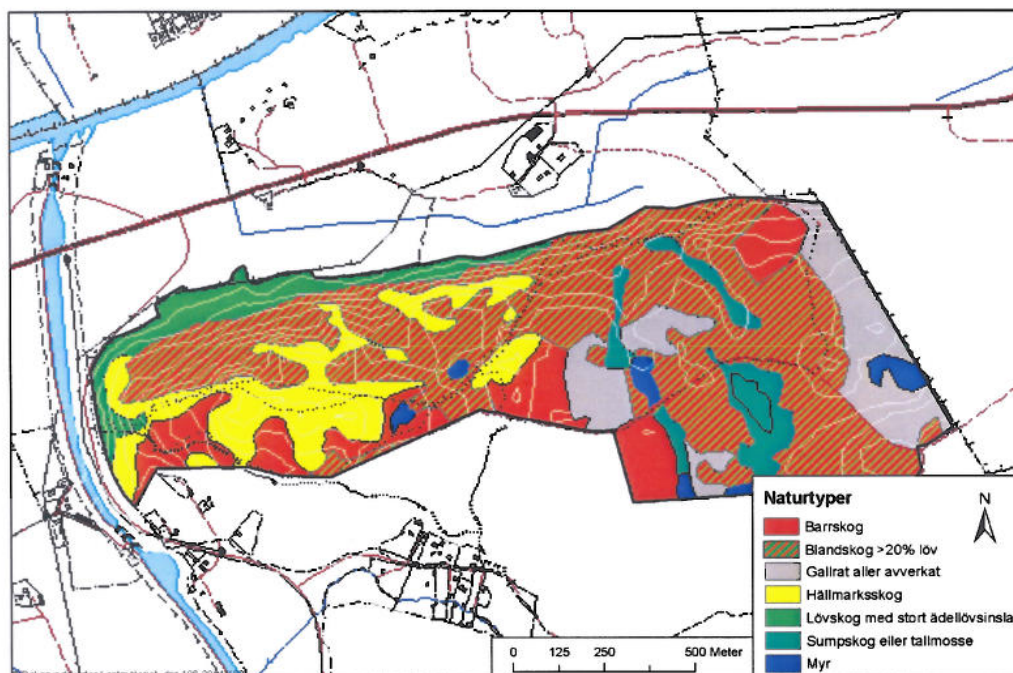
Under de senaste decennierna har viss kallavverkning skett. Gallringshuggning har också förekommit i den sydligaste centrala delen samt längst i öster. Viss

plockhuggning och tillvaratagande av enstaka vindfällen har förekommit vid stigen i de södra centrala delarna. Stora delar av området är vid tiden för reservatsbildningen undantaget från produktionsskogsbruk av naturvårdsskäl.

3.4 Biologiska bevarandevärden

Vegetation, flora och fauna

Området består i huvudsak av hållmarksskog, blandskog med både barr- och lövträd samt sumpskog (se fig.1). Större delen av området, framförallt i naturreservatets västra del har en tydlig naturskogskaraktär och över 40 % av den produktiva skogsmarken har en beståndsålder på över 100 år. Vissa delar är dock påverkat av mer eller mindre omfattande skogsbruk.

Figur 1. Vegetationstyper i naturreservatet Säbybergen.

Hållmarksskogen

Äldre hållmark dominerar på de högre partierna. Dessa är på ett karaktäristiskt sätt genomdragna av mer produktiva stråk med frisk barrskog. Ställvis finns inslag av torrakor och solexponerade gamla tallågor och här hittas en del krävande arter, som t.ex. laxticka (*Hapalopilus salmonicolor*).

Den produktiva skogen

Längre ner i den nordliga sluttningen finns en lövrik barrskog med frisk-fuktig örtvegetation, med spridda äldre tallar och inslag av kalkgynnade arter. Här finns gott om död ved med liggande lågor och stående torrträd. I nordvästra och västra

delen avgränsas området av ett område med rik förekomst av ädellövträd, framförallt ek. Den nordöstliga delen består av en mogen lövrik barrskog av frisk ris-grästyp. Lövträden utgörs här främst av björk och asp. Skogen är sluten och delvis mycket olikåldrig och beståndet ger ett orört intryck. Inslag av äldre tallar finns, men riktigt gamla träd saknas. En del död ved har hunnit ansamlats i området, framförallt barrlågor.

Sumpmiljöerna (sumpskog och myr)

I den östra halvan av naturreservatet finns flera fuktigare områden. Ett smalt våtmarksområde sträcker sig mellan Bredmossen i söder och jordbruksmarken vid Magnäs i norr. I söder består denna våtmark av en öppen glest tallbevuxen myr kantad av löv- och blandskog. Den övergår därefter i alsumpskog av ört-starrtyp. Längst i norr består våtmarken av ett smalare sumpstråk kantat av lövrik barrskog och markvegetationen är tydligt påverkad av det rörliga markvattnet. I slutningen ner mot Magnäs avleds vattnet söderifrån genom ett örtrikt bäckdråg. Dråget hyser en intressant flora med bl.a. (*Carex remota*), springkorn (*Impatiens nolitangere*) och alsidenmossa (*Plagiothecium latebricola*). Ett våtmarksområde lite längre österut i den norra delen, består av två mindre sumpskogsområden och ett kärr, sammanbundna genom ett örtrikt bäckdråg. I södra delen av naturreservatet finns en sumpskog med tall och björk. Markvegetationen är även här tydligt påverkad av det rörliga grundvattnet. Ytterligare ett område ligger i den sydöstra delen av naturreservatet och består av tallsumpskog av odon-skvattramtyp Gamla myrtallar förekommer fåtaligt och skogen är ännu relativt ung.

Artförekomster

I Säbybergen har ett flertal signal- och rödlistade arter noterats (se Tabell 1). Större delen av dessa återfanns vid en naturvärdesinventering som utfördes år 2000.

Tabell 1. Arter som är noterade i naturreservatet. Kategorier för rödlistade arter enligt Artdatabanken, 2005: (CR) Akut hotad; (EN) Starkt hotad; (VU) Sårbar; (NT) Missgynnad; (DD) Kunskapsbrist; (I) indikerar höga naturvärden; (K) indikerar kulturpåverkad mark; (S) är Skogsvårdsorganisationens signalarter.

Namn		Kategori
Kärlväxter		
<i>Carex elongata</i>	rankstarr	S
<i>C. loliacea</i>	repestarr	S
<i>C. remota</i>	skärmstarr	S
<i>Cynoglossum officinale</i>	hundtunga	K
<i>Hepatica nobilis</i>	blåsippa	S
<i>Impatiens nolitangere</i>	springkorn	S
<i>Paris quadrifolia</i>	ormbär	S
<i>Polygonatum multiflorum</i>	storrams	S
Mossor		
<i>Anastrophyllum hellerianum</i>	vedtrappmossa	NT
<i>Antitrichia curtipendula</i>	fällmossa	S

<i>Buxbaumia viridis</i>	grön sköldmossa	S
<i>Callicladium haldanianum</i>	haldanenmossa	I
<i>Dicranum flagellare</i>	flaggelkvastmossa	S
<i>Geocalyx graveolens</i>	terpentinmossa	S
<i>Grimmia decipiens</i>	kustgrimmia	I
<i>Herzogiella seligeri</i>	stubbspretmossa	S
<i>Homalia trichomanoides</i>	trubbfjädermossa	S
<i>Homalothecium sericeum</i>	guldlockmossa	S
<i>Jungermannia leiantha</i>	rörsvepemossa	S
<i>Leucobryum glaucum</i>	blåmossa	S
<i>Mnium stellare</i>	blek stjärnmossa	S
<i>Neckera complanata</i>	platt fjädermossa	S
<i>Nowellia curvifolia</i>	långfliksmossa	S
<i>Odontoschisma denudatum</i>	kornknutmossa	S
<i>Plagiothecium latebricola</i>	alsidenmossa	S
<i>P. undulatum</i>	vågig sidenmossa	S
<i>Porella</i> sp.	porella	S
<i>Pseudobryum cinclidioides</i>	källpraktmossa	S
<i>Rhytidiadelphus loreus</i>	västlig hakmossa	S
<i>R. subpinnatus</i>	skogshakmossa	S
<i>Thuidium tamariscinum</i>	stor tujamossa	S
<i>Ulota crispa</i>	krusig ulota	S
Lavar		
<i>Arthonia vinosa</i>	rostfläck	S
<i>Chaenotheca gracillima</i>	brunpudrad nållav	NT
<i>Hypogymnia farinacea</i>	grynig blåslav	S
Svampar		
<i>Climacocystis borealis</i>	trådticka	S
<i>Hapalopilus salmonicolor</i>	laxticka	VU
<i>Phellinus chrysoloma</i>	granticka	S
<i>P. ferrugineofuscus</i>	ullticka	S
<i>P. nigrolimitatus</i>	gränsticka	NT
<i>P. pini</i>	tallticka	S
<i>P. viticola</i>	vedticka	S
Fåglar		
<i>Dendrocopos minor</i>	mindre hackspett	VU

De rödlistade arternas ekologiska krav

Vedtrappmossa växer uteslutande på murken ved, främst i grannaturskog. Bäst trivs den på grova lågor av barrträd i ett tämligen sent nedbrytningsstadium utan att vara övervuxna av markmossor. En hög luftfuktighet gynnar arten. Den visar på områden som har haft kontinuerlig tillgång på lågor i olika nedbrytningsstadier. **Brunpudrad nållav** förekommer framför allt i granskog på död ved och avflagnande bark av olika barr- och lövträd. Arten tycks vara beroende av orörd

skog med hög och jämn luftfuktighet. Den trivs därför bäst i olika sumpskogar av naturskogskaraktär med kontinuerlig tillförsel av död ved i form av grova naturliga stubbar. **Gränstickan** är en nedbrytarsvamp av liggande grova lågor av gran och förekommer främst i områden med konstant hög luftfuktighet.

Laxtickan är en nedbrytarsvamp av grova lågor, i huvudsak tall. Den trivs på solöppna platser i barrskog, helst i gles tallskog i branter och bergknallar. **Den mindre hackspetten** lever i löv- och blandskog med förekomst av äldre lövträd. Under vintern letar den även mat i äldre grandominerad skog, som troligen ger ett bättre skydd mot rovfåglar än ren lövskog. För häckning krävs döda lövträd. När en individ har häckat i ett område lever den där nästan undantagsvis resten av sitt liv. För att häcka framgångsrikt behöver ett par cirka 40 ha äldre lövdominerad skog inom ett område på upp till 200 ha.

3.5 Kulturhistoriska bevarandevärden

Torpmiljön i områdets nordöstra del är åtminstone ifrån 1769 då storskifteskartan visar några ”soldatstugor på skogsmarken belägna”. På häradskartan från 1907 så finns där ett torp kallat Dufstugan. Av torpet finns nu endast lite grundstenar kvar, men kulturväxter i form av äppelträd, syren, spirea och krusbär m.m. dominerar i en öppen miljö.

3.6 Intressen för friluftsliv

Säbybergen har en stor betydelse för friluftslivet genom sin närhet till Arboga, europavägen och Hjälmare kanal. Stigen som går mellan den centrala södra sidan till den nordöstra sidan visar tecken på att nyttjas av både hästar och människor till fots. På några platser på Säbybergets krön erbjuds besökaren fina vyer över jordbrukslandskapet i norr och nordväst. Slitaget på hällmarkerna vittnar om ett flitigt besökande.

PLANDEL

4. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

För karta över skötselområden, se bilaga 2.1

Skötselområde 1: 129 ha.

Bevarandemål

- Skötselområdet ska bibehålla samt utveckla de naturvärden som är kopplade till äldre naturskogar med en hög andel lövträd.
- Skogen ska ha en hög grad av naturlighet och utgöra en lämplig livsmiljö för hotade arter som är beroende av ostörda naturförhållanden och ett stabilt mikroklimat. På detta sätt ska området utvecklas mot en urskogsartad blandskog.
- Mängden död ved, både stående och liggande ska öka. På sikt bör nybildningen och den totala mängden död ved motsvara mängden i en urskog.
- På hållmarkerna och i branterna skall på sikt minst 50 % av de döda tallarna ha god ljusstillgång.
- Ädellövträd, asp och sälg bör utgöra minst 10 % av virkesförrådet.
- Övriga lövträd bör utgöra minst 10 % av virkesförrådet.
- Området skall vara hydrologiskt opåverkat.

Skötselåtgärder

- Området lämnas i huvudsak för fri utveckling, men kan i framtiden bedömas vara i behov av skötselåtgärder (t.ex. brand, ringbarkning eller skapande av högstubbar) för att öka naturvärdena och eftersträva en naturlig beståndsstruktur i området. Ringbarkning bör inte ske i bestånd där mängden död ved överstiger 5 % av de grova stammarna.
- Vid behov kan gallring av barrträd (i första hand gran) göras i skötselområdet för att öka lövträdsinblandningen, i synnerhet ädellövträd, asp och sälg. Gallringen får inte drastiskt påverka mikroklimatet i de fuktigare områdena.

Skötselområde 2: 10 ha.

Bevarandemål

Skötselområdet ska bibehålla samt utveckla de naturvärden som är kopplade till ädellövrika skogar.

- Andelen ek i området ska på sikt utgöra minst 33 % av de gamla träden.
- Andelen barrträd i området ska på sikt utgöra högst 33 % av de gamla träden.

- Alla arter som är knutna till de ädellövriska branterna ska fortleva på lång sikt och helst öka i sin utbredning eller populationsstorlek.
- Mängden död ved ska öka, både stående och liggande.
- Relativt grova trädstammar ska eftersträvas i beståndet som ger gynnsam miljö för fåglar att bygga bohål.

Skötselåtgärder:

- Området lämnas i huvudsak för fri utveckling, men kan i framtiden bedömas vara i behov av skötselåtgärder (t.ex. gallring eller ringbarkning av gran) för att öka ädellövträdandelen och för att eftersträva en naturlig beståndsstruktur i området.
- Vid behov kan gallring av barrträd (i första hand gran) göras i skötselområdet för att öka lövträdsinblandning och stamdiameter. Detta gäller i synnerhet för ädellövträd, asp och sälg. Gallringen får inte drastiskt påverka mikroklimatet i de fuktigare områdena.
- I brynzonen ska inväxande gran och i viss mån triviallövträd hållas efter detta för att bibehålla den lövträdsstruktur som finns.

Skötselområde 3: <1 ha.

Bevarandemål

- Skötselområdet ska bibehålla spåren av äldre kulturmiljö och ha en öppen karaktär.

Skötselåtgärder:

- Gallring ska ske av träd som konkurrerar med den kulturhistoriska vegetationen, samt vegetation som motverkar områdets kulturhistoriska öppna karaktär.

Friluftsliv

Mål

- Säbybergens naturreservat skall vara lättillgängligt för allmänheten och innehålla en markerad strövstig.
- Området ska nyttjas efter dess naturgivna förutsättningar. Nyttjandet får dock inte medföra slitage i den omfattningen att de biologiska bevarandevärdena hotas eller att syftet med naturreservatet motverkas.
- Reservatets gränser ska vara tydligt utmärkta i terrängen.
- I området ska det finnas informationstavlor med upplysning om gällande föreskrifter och information om natur- och kulturvärden.
- I området ska det finnas en parkeringsplats.

Skötselåtgärder:

- Parkeringsplats och informationstavlor utplaceras enligt bilaga 2.2. Uppstår behov kan flera informationstavlor sättas upp på lämpliga ställen.
- Stigar skall markeras upp enligt bilaga 2.2, detta för att öka tillgängligheten till området samtidigt som besökarna kanaliseras ifrån de mer slitnings- och störningskänsligaste delarna av området. Uppstår behov kan Länsstyrelsen för att öka tillgängligheten eller motverka slitage kanalisera besökande genom att anordna fler strövstigar.

5. Tillsyn och uppföljning

5.1 Uppföljning av skötselåtgärder

Ansvariga entreprenörer ansvarar för dokumentation av genomförda åtgärder.

Skötseln av naturreservatet ska ske på ett sådant sätt att önskat resultat uppnås till lägsta möjliga kostnad. Effekterna av utförda skötselinsatser måste därför alltid följas upp. Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av genomförda skötselåtgärder sker i slutet på varje år, de år då åtgärder har genomförts. Uppföljningen ska sedan ligga till grund för eventuell omprövning av föreskrifter och skötselplan.

5.2 Uppföljning av bevarandemål

Uppföljning av bevarandemålen ska ske regelmässigt genom standardiserade inventeringar. Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs regelbundet i enlighet med punkt 4. Parametrar som ska följas upp:

- Andelen död ved i olika nedbrytningsstadier i hela naturreservatet.
- Resultatet av genomförda naturvårdsåtgärder.
- Lövträdsandelen i skötselområde 1.
- Trädslagsfördelningen i skötselområde 2.
- Kulturmiljön i skötselområde 3.
- Förekomsterna av indikatorarter i de olika delområdena. Lämpliga arter att följa upp kan t.ex. vara i skötselområde 1: vedtrappmossa (*Anastrophillum hellerianum*, NT) och laxticka (*Haplopilus salmonicolor*, VU) och i skötselområde 2: mindre hackspett, (*Dendrocopus minor*, VU).
- Kända förekomster av hotade arter, i synnerhet hotade arter för vilka området är av särskilt stor betydelse (ansvarsarter).

5.3 Tillsyn

Tillsyn ska ske av tillsynsman/naturvårdsvakt som utses av Länsstyrelsen.

6. Kostnader och finansiering

Alla i planen redovisade åtgärder bekostas av offentliga medel. Även andra finansiärer, exempelvis fonder eller stiftelser, kan bli aktuella. Dessa medel skall i så fall administreras av Länsstyrelsen.

7. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var (skötselområde)	Prio
Gränsmarkering	Snarast		1
Informationstavlor	Snarast		1
Parkeringsplats	Snarast		1
Skötselåtgärder för att gynna naturvärden	Vid behov	Hela reservatet	2
Lövgynnande gallring	Vid behov	Hela reservatet	2
Kulturmiljögynnande gallring	Vid behov	3	3
Uppföljning av utförda skötselåtgärder	Efter åtgärd	Hela reservatet	1
Uppföljning av skötselåtgärder	Minst var 12:e år	Hela reservatet	3
Uppföljning av bevarandemål	Minst var 12:e år	Hela reservatet	3

¹ Prio 1 innebär att åtgärden ska utföras inom 1-2 år, Prio 2 inom 3-5 år och Prio 3 tidigast om 5 år.

Referenser

- Gärdenfors U. *Rödlistade arter i Sverige 2005*. Artdatabanken, Uppsala.
- Hallingbäck T. 1996. *Ekologisk katalog över mossor*. Artdatabanken, Uppsala.
- Lantmäteriet. 1769. Magnäs nr 1-4, Storskifteskarta. Lantmäteriets akt T59-11:1.
- Lantmäteriet. 1791. Säby nr 1-2, Storskifteskarta. Lantmäteriets akt T59-19:6.
- Lantmäteriet. 1950-tal. *Ekonomisk karta över Sverige*. Blad 10G7b.
- Lantmäteriet. 2003. *Häradsekonomiska kartan på DVD - Historiska kartor från 1860-1930*. Lantmäteriet.
- Naturvårdsverket 2004. *Skyddsvärda statliga skogar, Svealand utom Dalarnas län*. Rapport 5341.

Nitare J. 2000. *Signalarter – Indikatorer på skyddsvärd skog*. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping.

SGU 1974. *Berggrundskartan Af nr 111*. AB svensk karttjänst/SRA, Stockholm.

SGU 1975. *Jordartskartan Ae nr 18*. Liber Kartor, Stockholm.

Bilagor

2.1. Skötselområdeskarta

2.2. Friluftsanläggningar

LÄNSSTYRELSEN
Västmanlands län

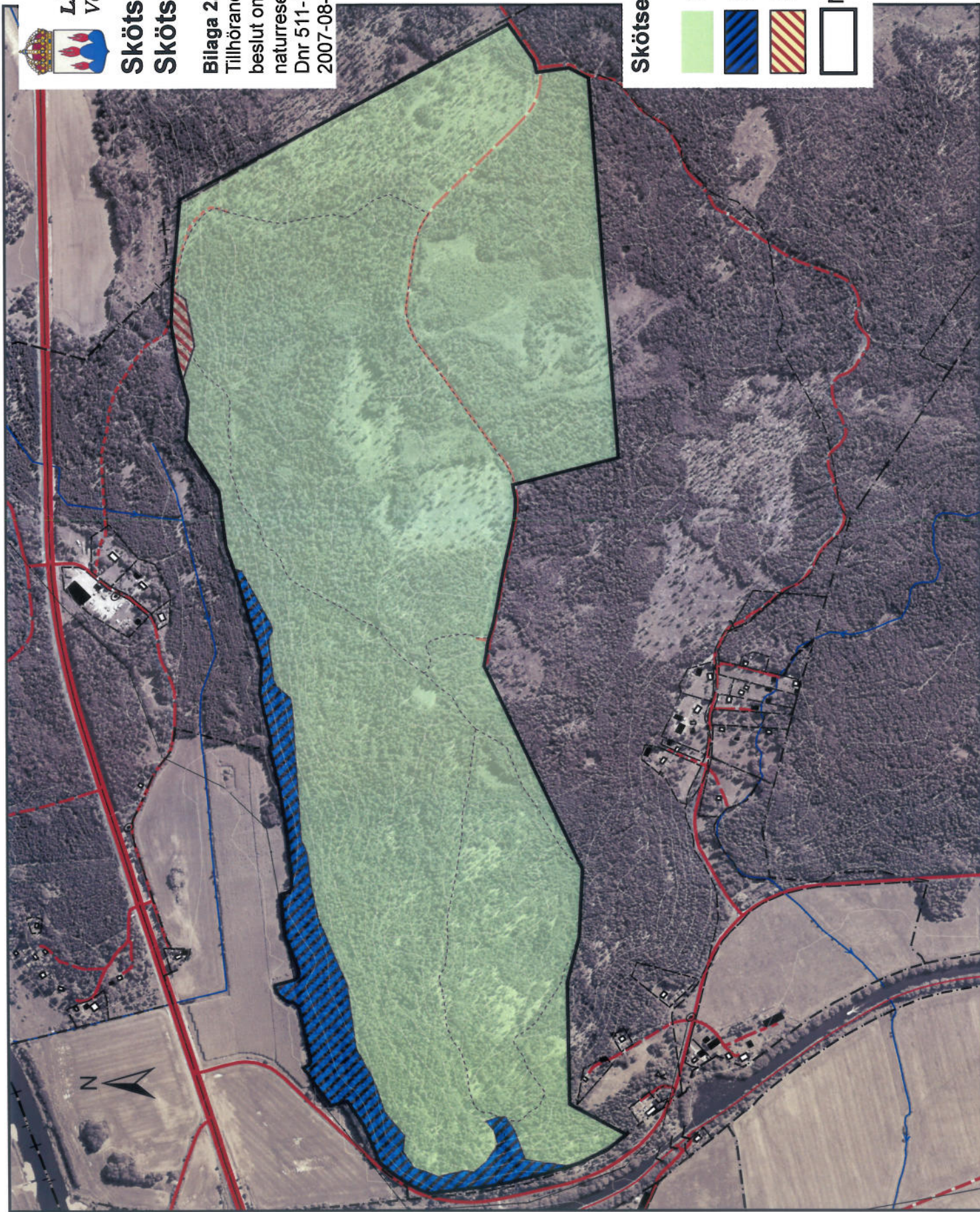
Skötselplanekarta Skötselområden

Bilaga 2.1

Tillhörande Länsstyrelsens
beslut om bildande av
naturreservatet Säbybergen
Dnr 511-11200-06,
2007-08-17

Skötselområden

- Skötselområde 1
- Skötselområde 2
- Skötselområde 3
- Naturreservatsgräns

Skala: 1:10 000

0 125 250 500 Meter

Länsstyrelsen
Västmanlands län

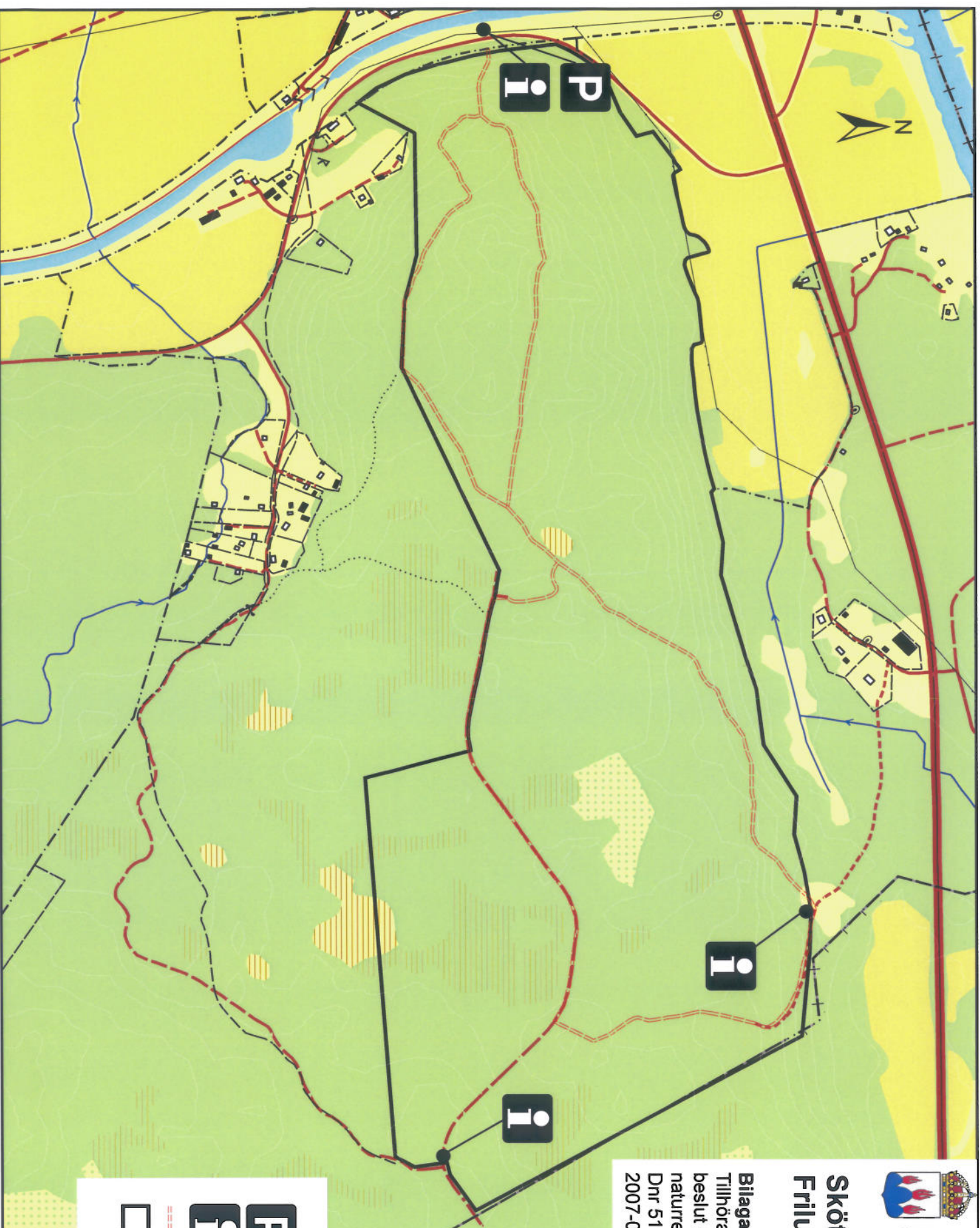
Skötselplanekarta Friluftsanläggning

Bilaga 2.2

Tillhörande Länsstyrelsens
beslut om bildande av
naturreservatet Säbybergen
Dnr 511-11200-06,
2007-08-17

0 125 250 500 Meter

Beslut om kungörelsedelgivning

Länsstyrelsen förordnar med stöd av 16 § delgivningslagen (1970:428) att delgivning av detta beslut skall ske genom kungörelse. Kungörelsen skall inom 10 dagar införas i

Arboga tidning och

Bäragslagsbladet

Delgivning anses ha skett på tionde dagen efter dagen för detta beslut, under förutsättning att kungörelsen inom den tiden införts i ovan nämnda tidning.

Beslutet hålls tillgängligt hos Länsstyrelsen, Västra Ringvägen 1, Västerås, 021-19 50 00.

**HUR MAN ÖVERKLAGAR HOS
REGERINGEN**

VAR SKALL BESLUTET ÖVERKLAGAS	Länsstyrelsens beslut kan skriftligen överklagas hos regeringen .
HUR MAN UTFORMAR SITT ÖVERKLAGANDE M M	I skrivelse skall Ni - tala om vilket beslut Ni överklagar, t ex genom att ange ärendets nummer (dnr). - redogöra för varför Ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt - redogöra för hur Ni anser att beslutet skall ändras Ni kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt Er. Behöver Ni veta mer om hur Ni skall gå till väga, så ring eller skriv till Länsstyrelsen.
ÖVRIGA HANDLINGAR	Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Er ståndpunkt, så bör Ni skicka med det.
VAR LÄMNAS ÖVERKLAGANDET	Er skrivelse skall inlämnas/skickas till Länsstyrelsen och inte till regeringen. Länsstyrelsen kan nämligen då, samtidigt med Ert överklagande, sända sina handlingar till regeringen, som kommer att behöva ha tillgång till dem.
TID FÖR ÖVERKLAGANDE	Länsstyrelsen måste ha fått Er skrivelse senast den 18 september 2007 annars kan Ert överklagande inte tas upp.
UNDERTECKNA ÖVERKLAGANDET	Er skrivelse skall undertecknas och namnteckningen förtydligas. Uppge också postadress och telefonnummer.

